
FORORD

Det Centrale Handicapråd sætter fokus på syv store udfordringer for mennesker med handicap på vores årsmøde 5. februar 2019. Vi beder derfor aktivt deltagerne om at hjælpe os med at formulere deres bud på fremtidens handicappolitik, så vi kan få løst problemerne.

Vi har fra Det Centrale Handicapråd udarbejdet en kort liste over, hvilke problemer vi ser at mennesker med handicap møder og hvad der bliver gjort politisk for at løse dem på nuværende tidspunkt.

Jeg håber, at denne status kan tjene som et fælles udgangspunkt for vores dialog og idéudvikling på årsmødet.

Liselotte Hyveled
Formand for
Det Centrale Handicapråd

Målet er, at vi får udviklet nogle gode og konstruktive forslag til, hvordan vi kan få skabt et samfund, hvor mennesker med handicap har lige muligheder for at leve et godt og værdigt liv.

Rigtigt godt årsmøde.

Det Centrale Handicapråd
Bredgade 25, 1260 København K
2019

INDHOLD

- Forord side 2
- Bevidstgørelse og bekæmpelse af diskrimination side 3
- Retten til selvstændigt liv og at være inkluderet i samfundet side 7
- Fysisk og digital tilgængelighed side 10
- Lige adgang til uddannelse side 12
- Flere i arbejde side 15
- Fokus på sundhed side 17
- Mødet med det offentlige system side 19

BEVIDSTGØRELSE OG BEKÆMPELSE AF DISKRIMINATION

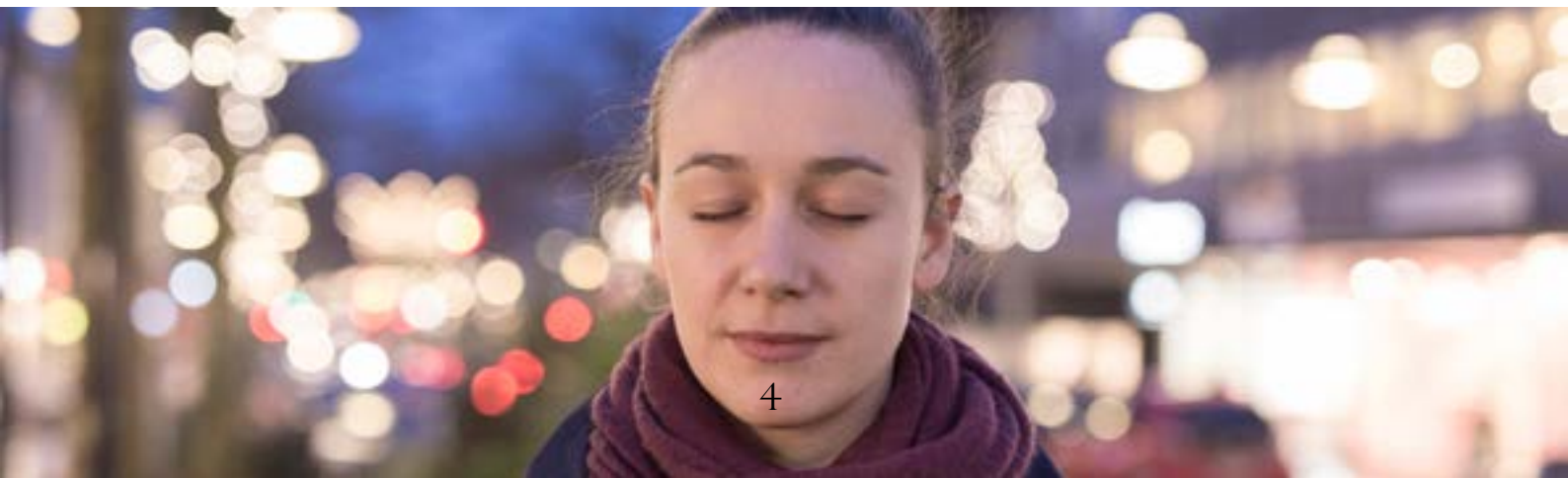
Hvad er problemet?

Holdninger til handicap betyder meget for, om personer med handicap kan deltage i samfundslivet. Generelt er befolkningen positivt indstillet overfor mennesker med handicap. Det gælder især kvinder. Men der er store forskelle på, hvordan mennesker reagerer på forskellige slags handicap. Personer med psykiske handicap møder oftest negative holdninger og fordomme. Det oplever mennesker med kommunikationshandicap og fysiske handicap ikke så tit.

Forskelsbehandling og diskrimination

Hver fjerde med handicap oplever, at de er blevet forskelsbehandlet. Det gælder 17 procent af mennesker uden handicap. Det er især handicap og udseende, som mennesker med handicap angiver som grund til forskelsbehandlingen.

Personer med større fysisk handicap er mere udsat for diskrimination på grund af handicap end personer med mindre fysisk handicap. Personer med et synligt psykisk handicap er mere udsat for diskrimination end personer med et usynligt psykisk handicap.

EKSEMPLER PÅ HOLDNINGER TIL PERSONER MED HANDICAP

Samarbejde

- 25 procent af befolkningen, der er i job, er meget i tvivl eller siger nej til at samarbejde med en person, der har ADHD eller med en person, der er kørestolsbruger.

Kærlighed

- 47 procent af befolkningen kunne slet ikke eller i ringe grad forestille sig at have en kæreste med et psykisk handicap.
- 30 procent af befolkningen kunne slet ikke eller i ringe grad forestille sig at have en kæreste med et fysisk handicap.

Uddannelse

- 20 procent af befolkningen mener ikke, at en person i kørestol kan gennemføre deres uddannelse.
- 14 procent af befolkningen mener ikke, at en person, der er døv, kan gennemføre deres uddannelse.
- 7 procent af befolkningen mener ikke, at en person, der har ADHD, kan gennemføre deres uddannelse.

Det offentlige rum

- 19 procent af befolkningen synes, at det er grænseoverskridende eller at det vil gøre dem usikre, hvis der sidder en person med udviklingshæmning ved nabobordet på en café.

Kollegaer

- 39 procent siger, at de i nogen grad er betænkelige ved at arbejde sammen med en person, der har meget store humørsvingninger for eksempel en person, der er bipolar.
- Henholdsvis 10 procent og 17 procent er betænkelige ved at arbejde sammen med en person, der sidder i kørestol eller er blind.

HVAD BLIVER DER GJORT?

Det Centrale Handicapråds strategi om holdninger og handicap fra 2016 viste, at en af de mest virksomme indsatser mod fordomme er at etablere venskaber mellem børn med og uden handicap. Derfor planlægger Det Centrale Handicapråd en kampagne rettet mod børn i seks- til niårsalderen, netop for at ændre og forebygge fordomme hos børn.

Ny lov forbyder forskelsbehandling på grund af handicap

I maj 2018 vedtog Folketinget et lovforslag om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap. Loven indeholder et bredt forbud mod forskelsbehandling og giver effektive håndhævelsesmuligheder, hvis nogen overtræder forbuddet mod forskelsbehandling.

Konference mod fordomme

Børne- og Socialministeriet afholdt i samarbejde med Danske Handicaporganisationer og Europarådets sekretariat seminaret "Awareness Raising for Persons with Disabilities" i december 2017, mens Danmark havde formandsposten i Europarådet. Erfaringerne fra seminaret blev bagefter udgivet i "Factsheet on the Awareness Raising on the Rights of Persons with Disability", som skal hjælpe medlemslandene med at skabe opmærksomhed om fordomme og negative holdninger overfor mennesker med handicap gennem partnerskaber med medier, civilsamfundsorganisationer og mennesker med handicap.

De kommunale handicapråds arbejde med diskrimination

Bevidstgørelse og bekæmpelse af diskrimination er et område, som de kommunale handicapråd prioriterer i nogen grad, viser Det Centrale Handicapråds undersøgelse af handicaprådenes arbejde fra 2019. Kun 14 procent af respondenterne svarer, at de synes bevidstgørelse og bekæmpelse af diskrimination er blandt de vigtigste emner at have fokus på kommunalt for tiden.

RETTE TIL ET SELVSTÆNDIGT LIV OG TIL AT VÆRE INKLUDERET I SAMFUNDET

Hvad er problemet?

De fleste mennesker vil gerne bestemme over deres eget liv. Men det kan være svært for mennesker med handicap. Mere end hver fjerde person med et større fysisk handicap (26 procent) oplever i mindre grad eller slet ikke, at de har indflydelse på deres eget liv. Det samme gælder hver tredje person med et større psykisk handicap (32 procent).

Handicap giver dårligere livskvalitet

Mennesker med handicap er også væsentligt mindre tilfredse med livet, når man sammenligner med mennesker uden handicap.

- 40 procent med større psykisk handicap siger selv, at de er utilfredse eller meget utilfredse med livet.
- Det gælder 23 procent med større fysisk handicap.
- 3 procent uden handicap siger selv, at de er utilfredse eller meget utilfredse med livet.

Ensomhed

Mennesker med handicap er væsentligt oftere alene, selvom de gerne ville være sammen med andre. Det gælder især personer med større psykiske handicap. Her er det næsten hver femte person (19 procent) der meget ofte er ufrivilligt alene. Hos mennesker uden handicap er det kun 2 procent, der meget ofte er ufrivilligt alene.

Hvordan bor mennesker med handicap?

Der er stor forskel på, hvordan mennesker med og uden handicap bor, og det kan have stor betydning for muligheden for at have et selvstændigt liv. Lidt over halvdelen uden handicap bor i eget hus. Til sammenligning bor kun tre ud af ti med større psykisk handicap i eget hus. Mennesker med psykisk handicap bor ofte i lejet værelse, i botilbud, bofællesskab, beskyttet bolig, plejehjem eller gratis hos venner eller familie.

Nogle personer med omfattende handicap har brug for at bo i botilbud. I 2016 havde 16.300 personer fået bevilget et botilbud. Et botilbud er både et hjem og en arbejdsplads, og det giver en række udfordringer i forhold til retten til at leve et selvstændigt liv.

Nogle personer med handicap har behov for særlig støtte i hjemmet som for eksempel til at komme i bad, eller de har brug for ledsagelse, når de skal ud for eksempel i forbindelse med en tur i biografen.

De kan søge denne støtte hos kommunen. På den måde kan personer med handicap få hjælp til at komme ud af deres hjem og får derfor mulighed for at blive inkluderet i samfundet.

I 2016 var der:

- 1.600 personer, som havde en hjælperordning – BPA.
- 19.900 personer, som fik socialpædagogisk hjælp.
- 8.400 personer med ledsagerordning.

HVAD BLIVER DER GJORT?

Retten til et selvstændigt liv og til at være inkluderet i samfundet har været gennemgående i flere politiske initiativer i 2018:

Stemmeret til personer under værgemål

I december 2018 blev værgemålsloven ændret, så det nu er muligt kun delvist at fratage en person den retlige handleevne. Det betyder blandt andet, at en person under værgemål nu kan stemme til folketingsvalg.

Der er blandt andet indført en lov om fremtidsfuldmagter. Den enkelte borger kan nu lave en fuldmagt, som sættes i kraft i fremtiden, hvis han eller hun bliver syg og mister evnen til selv at tage vare på sin økonomi eller sine personlige forhold. Man giver fremtidsfuldmagten til en eller flere personer, som man selv udpeger.

Tilkøb ved ferie

Borgere med handicap i visse botilbud har fået mulighed for at tilkøbe, at personale, som de kender, rejser med på ferie.

En arbejdsgruppe på tværs af ministerierne er ved at undersøge, om man kan omorganisere området for tolkning til mennesker med hørehandicap.

Flere muligheder for frivilligt arbejde med handicap

Deltagelse i civilsamfundets mange fællesskaber er en af de vigtigste veje til øget inklusion, hvilket Det Centrale Handicapråds holdningsstrategi også viste. Fra 2015 til 2017 er der blevet iværksat over 30 initiativer, som skulle give voksne med handicap bedre muligheder for et aktivt og selvstændigt liv. Erfaringerne er samlet i publikationen ”Nye veje – til aktiviteter og ledsagelse for personer med handicap” af Socialstyrelsen.

Botilbud kun for unge skal give bedre ungdomsliv

I august 2018 indgik regeringen en politisk aftale, så kommunerne fremover kan målrette botilbud eller plejeboliger til unge med fysisk eller psykisk handicap. Her kan unge med handicap leve et ungdomsliv sammen med jævnaldrende. Der forventes lovforslag om dette i februar 2019.

Som del af satspuljeaftalen 2019-2022 blev der afsat i alt 3,2 millioner kr. til hjælpemidler, der skal gøre det lettere for flere personer med et handicap at stemme selv.

De kommunale handicapråds arbejde med ret til et selvstændigt liv

Retten til et selvstændigt liv og til at være inkluderet i samfundet er det emne, som de kommunale handicapråd synes, det er allervigtigst at have kommunalt fokus på, viser Det Centrale Handicapråds undersøgelse af handicaprådernes arbejde fra 2019. Det svarer hele 68 procent af handicaprådsformændene, som har deltaget i undersøgelsen.

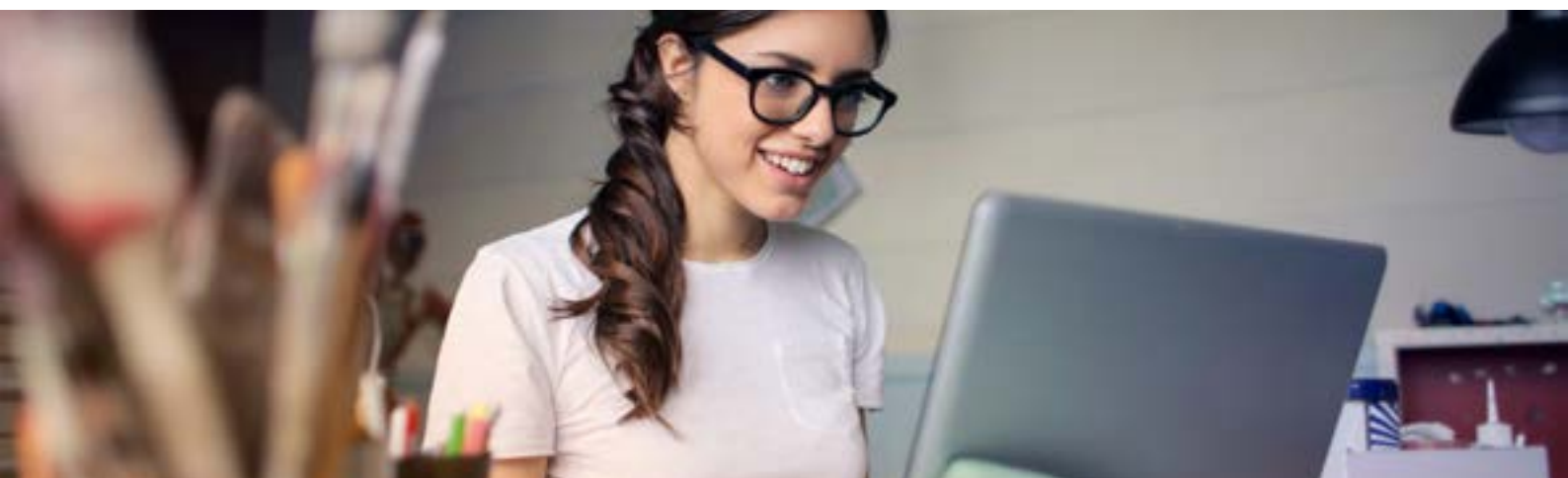
Hvad er problemet?

Fysisk og digital tilgængelighed er helt grundlæggende, hvis mennesker med handicap skal deltage i samfundslivet. Tilgængelighed dækker over fysisk tilgængelighed til bygninger, transportmidler og udearealer som fortove, parkeringspladser, skov og strand. Men information og kommunikation skal også være tilgængelige, herunder de digitale medier, onlinebutikker, offentlige myndigheders hjemmesider, netbanker, sociale medier, fjernsyn og radio.

Der er imidlertid en række problemer, som blokerer for, at mennesker med handicap kan færdes frit og deltage i samfundslivet på lige fod med mennesker uden handicap.

Utilgængelige bygninger og manglende kontrol

Mange bygninger er for eksempel gamle og opført på et tidspunkt, hvor der ikke var regler om tilgængelighed i byggelovgivningen. Derfor giver disse bygninger ofte problemer for personer med handicap. Men nye huse er ikke længere en garanti for god tilgængelighed: I 2017 ophævede transport-, bygnings- og boligministeren kravet om tilgængelighed til enfamiliehuse ved en ændring i bygningsreglementet.

Størstedelen af bygninger skal dog stadig overholde kravene om tilgængelighed i bygningsreglementet, men desværre viser en undersøgelse fra Statens Byggeforskningsinstitut, at Danmark har meget lidt kontrol med, om bygningsreglementet bliver overholdt, når man sammenligner med andre lande.

Ni procent kan ikke bruge offentlig transport

Mens 91 procent af befolkningen uden besvær kan rejse med bus og tog, kan ni procent slet ikke eller kun med besvær bruge disse transportmidler. Hvis en kørestolsbruger for eksempel skal på tværs af landet, skal rejsen bestilles 12 timer i forvejen. Det lange varsel skyldes, at der skal være personale på stationen til at betjene en lift, da tog og perron ikke har samme højde.

Personer med handicap, der ikke kan bruge den kollektiv transport, kan blive godkendt til individuel handicapkørsel. Kørselsordningerne fungerer lidt forskelligt rundt om i landet, men hovedreglen er, at man bestiller kørslen på forhånd.

Alt skal sendes elektronisk

I dag skal alle uanset handicap kommunikere med det offentlige via myndighedernes hjemmesider, medmindre man har søgt om at blive fri. For eksempel skal ansøgninger om boligstøtte eller byggetilladelse sendes digitalt ligesom breve fra kommunen, SKAT, sygehuset og andre offentlige instanser også sendes digitalt.

Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020 er regeringens, KL og Danske Regioners bud på, hvordan endnu mere kommunikation med det offentlige kan blive digital. Her står blandt andet, at hjemmesider skal være tilgængelige for mennesker med handicap, og at der skal være andre måder at betjene borgerne på, hvis man for eksempel ikke kan benytte en computer.

EU giver bedre tilgængelighed

EU har vedtaget et webtilgængelighedsdirektiv, der skal sikre tilgængelighed til offentlige hjemmesider og at offentlige myndigheders mobil apps for borgere med handicap er i tråd med FN's handicapkonvention. Fra september 2019 skal alle nye hjemmesider overholde WCAG-standarden, og fra september 2020 skal ældre hjemmesider også overholde WCAG. Offentlige apps til mobiltelefoner skal senest være tilgængelige fra september 2021.

HVAD BLIVER DER GJORT?

Der er løbende fokus på at fremme tilgængeligheden for mennesker med handicap fra myndighedernes side. Der er blandt andet igangsat en række initiativer, som skal sikre forbedret tilgængelighed i forbindelse med renovering af almene boliger. I januar 2018 blev der lanceret 11 initiativer, som skal øge mulighederne for, at alle kan benytte bygninger med offentlig adgang.

Bedre adgang til kollektiv trafik og tv

Derudover er der igangsat en række projekter og initiativer, der vil forbedre tilgængeligheden i den kollektive trafik for mennesker med handicap. Endelig rummer de nye public service-kontrakter med DR, TV 2 og de regionale TV 2-stationer krav om forbedring af tilgængeligheden af stationernes udbud.

De kommunale handicapråds arbejde med tilgængelighed

Fysisk og digital tilgængelighed er det emne, som flest formænd fortæller, at de kommunale handicapråd arbejder med, viser Det Centrale Handicapråds undersøgelse af handicaprådenes arbejde fra 2019. Hele 65 procent af alle kommunale handicapråd svarer, at de i høj grad beskæftiger sig med fysisk og digital tilgængelighed. 62 procent af handicaprådsformændene vurderer, at deres handicapråd i høj grad vil beskæftige sig med fysisk og digital tilgængelighed i fremtiden.

Hvad er problemet?

En uddannelse er adgangsbilletten til at få et arbejde, bidrage til samfundet, blive økonomisk uafhængig og klare sig selv. Det gælder især mennesker med handicap. Men desværre falder antallet af yngre mennesker med handicap, der tager en kompetencegivende uddannelse. Det sker samtidig med, at flere uden handicap tager en uddannelse.

Hvorfor stopper studerende med handicap med at studere?

Mennesker med handicap stopper oftere på deres uddannelse end deres medstuderende uden handicap. Over halvdelen af mennesker med større psykisk handicap (53 procent) har prøvet at falde fra en uddannelse.

Næsten hver fjerde med et større psykisk handicap har prøvet at stoppe på en uddannelse to eller flere gange. Det gælder kun fire procent uden handicap.

Gruppen med psykisk handicap, der er stoppet på en uddannelse, siger, at den vigtigste grund er stress, depression og lignede. Gruppen med større fysisk handicap fortæller, at sygdom eller handicap gjorde det svært for dem at gennemføre uddannelsen, eller at uddannelsen tog for lidt hensyn til deres sygdom eller handicap.

Studerende med handicap skal dokumentere, at de har brug for ekstra tid til studierne for at blive undtaget for kravene i Fremdriftsreformen. Men studerende med handicap indgår stadig i universiteternes samlede studietidsopgørelse og trækker derfor den samlede studietid, som universiteterne bliver målt på, i vejret. Her er det positivt, at de videregående uddannelsesinstitutioner fremover bliver kompenseret for ekstra studietidsforsinkelser gennem det nye bevillingssystem, der trådte i kraft 1. januar 2019.

HVAD BLIVER DER GJORT?

Socialpolitisk redegørelse for 2018 har særligt fokus på, hvor mange unge med psykiske vanskeligheder og handicap, der får en uddannelse, og hvem der falder fra. Desværre viser redegørelsen, at der ikke er sket en udvikling i indfrielsen af de sociale mål om, at flere udsatte og mennesker med handicap skal i uddannelse og job.

Over 80 procent af alle 18-24-årige er enten i gang med eller har gennemført en ordinær ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse. Blandt mennesker med handicap eller psykiske vanskeligheder, der får hjælp efter serviceloven, er tallene henholdsvis 10 og 20 procent.

Store kommunale forskelle

Der er stor forskel på hvor mange voksne med fysisk eller kognitivt handicap, der er i beskæftigelse eller uddannelse i de forskellige kommuner. I nogle kommuner er det under fem procent, mens det i andre kommuner er 15 procent eller derover, der er i beskæftigelse eller uddannelse. De store forskelle antyder, at man kan hjælpe flere ved at styrke indsatsen og lære af de kommuner, der tilsyneladende får flere borgere med handicap i beskæftigelse eller uddannelse.

Inklusion i folkeskolen

Regeringen samarbejder med blandt andet kommunerne om at skabe mere rummelige skoler til gavn for børn, der har behov for en særlig indsats. Den tidligere målsætning om at 96 procent af eleverne skulle inkluderes i almene folkeskoleklasser, er opgivet. Nu er målsætningen at styrke folkeskolens fællesskab.

Inklusion giver mere blandede grupper på uddannelsesstederne

Det er vigtigt, at flere unge får en studentereksamen, et svendebrev eller anden kompetencegivende uddannelse for at nå målsætningen om lige muligheder. Uddannelsesstederne får en mere blandet gruppe af elever/studerende på grund af den øgede inklusion. Derfor har Undervisningsministeriet igangsat en række initiativer for særlige målgrupper som personer med Autisme Spektrum Forstyrrelse og psykiske vanskeligheder, og har blandt andet oprettet tre yderligere klasser for elever med Autisme Spektrum Forstyrrelse. Initiativerne skal sikre mennesker med handicap lige adgang til uddannelserne.

Unge med psykiske problemer dropper ud

Et særligt problem for unge med psykiske vanskeligheder er frafald fra uddannelsessystemet. Lidt over 35 procent af 18-24-årige i gruppen, der får hjælp efter serviceloven, har afbrudt en ordinær uddannelse og er ikke gået i gang med en ny. Det er væsentligt flere end for personerne med handicap og blandt 18-24-årige som helhed.

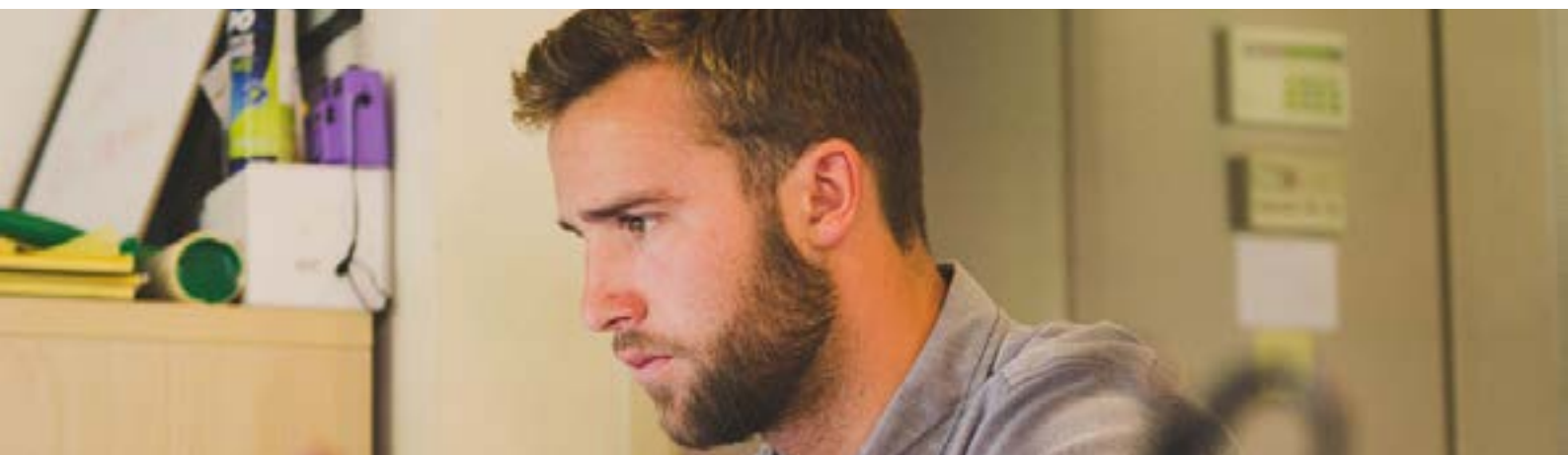
Kun omkring tre procent af dem, der modtog sociale indsatser i 2014, gennemførte en ordinær uddannelse. Der er klare tegn på, at det er en særlig ressourcestærk del af gruppen, der får hjælp efter serviceloven, der gennemfører ordinære uddannelser.

STU fører ikke til arbejde eller videreuddannelse

Knap 55 procent af de 18-24-årige med handicap, der modtager sociale indsatser, har enten gennemført eller er i gang med en Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU). STU'en er målrettet unge med udviklingshæmning og andre unge med særlige behov. Hovedparten, der gennemfører en STU, kommer ikke i arbejde eller uddannelse bagefter. Blandt dem, der får hjælp efter serviceloven, som har gennemført en STU i 2014 eller 2015, er den gennemsnitlige beskæftigelses- og uddannelsesgrad i 2016 og 2017 knap 10 procent.

Ny grunduddannelse til unge der mangler motivation

Fra sommeren 2019 kan unge, der er faldet ud af uddannelsessystemet, tage en Forberedende Grunduddannelse (FGU). Uddannelsen skal give unge, der ikke kan tage en ungdomsuddannelse i dag, de færdigheder og den motivation, de har brug for, så de kan tage en ungdomsuddannelse eller komme i ufaglært arbejde.

De kommunale handicapråds arbejde med uddannelse

Uddannelse er et område, som de kommunale handicapråd prioriterer i nogen grad, viser Det Centrale Handicapråds undersøgelse af handicaprådernes arbejde fra 2019. 42 procent af handicaprådsformændene, som har deltaget i undersøgelsen, vurderer, at handicaprådet fremover i høj grad vil beskæftige sig med lige adgang til uddannelse.

Hvad er problemet?

Det er vigtigt for de fleste mennesker at have et job. Det gælder selvfølgelig også mennesker med handicap. Men der er stor forskel på, hvor mange personer med og uden handicap, der er i beskæftigelse.

I 2016 var:

- 52 procent af personer med handicap i arbejde.
- 79 procent af personer uden handicap i arbejde.

Der er størst chance for, at personer med mindre fysiske handicap er i beskæftigelse, og andelen af beskæftigede er lavest blandt personer med større psykiske handicap. Andelen af mennesker med handicap, der er i arbejde, er stort set uændret siden 2012.

Hvor arbejder mennesker med handicap?

Personer med handicap er hyppigere ansat i den offentlige sektor og på små arbejdspladser. De har sjældnere personaleledelse end beskæftigede uden handicap.

I gennemsnit arbejder personer med handicap kortere tid og har et højere sygefravær, hvilket især gælder personer med større handicap.

Ansættelse på særlige vilkår

21 procent af personer med handicap, der var i arbejde i 2016, var ansat på særlige vilkår. 37 procent af personer med en psykisk lidelse, der arbejder, er ansat på særlige vilkår. 76 procent af alle ansættelser på særlige vilkår er fleksjob.

Mange med handicap er i fleksjob. Men de har jobfunktioner, der risikerer at blive presset ud af den teknologiske udvikling. Det vurderes, at 45 procent af alle fleksjob eller omkring 22.000 fleksjob bliver berørt af den teknologiske udvikling i fremtiden.

Stor potentiel gevinst

Der er en stor gevinst at hente, hvis samfundet prioriterer at få mennesker med handicap i arbejde. Det Centrale Handicapråd lavede en undersøgelse i 2014, som viste, at samfundet kan spare 10 milliarder kroner over 10 år, hvis én procent med handicap kommer i ordinære job fremfor førtidspension. Det svarer til 6.000 personer med handicap i den arbejdsdygtige alder. Gevinsten er 3,3 milliarder kr., hvis det samme antal kommer i fleksjob i stedet.

HVAD BLIVER DER GJORT?

Handicappolitisk redegørelse understreger, at det er vigtigt at arbejde for, at flere mennesker med handicap kommer i beskæftigelse.

Ressourceforløb skal være realistiske

Reformen af førtidspension og fleksjob blev evalueret i 2017 og evalueringen viste, at der var behov for en mere præcis lovgivning. Nu fremgår det, at man kun kan sætte et ressourceforløb i gang, hvis det er realistisk, at borgeren bliver i stand til at deltage på arbejdsmarkedet, for eksempel i et fleksjob. Hvis ikke der er relevante udviklingsmuligheder, skal borgeren have tilkendt førtidspension.

13.000 med større handicap skal i arbejde

I satspuljeaftalen for 2019 er der afsat 128 millioner kr. til 11 initiativer, som bl.a skal hjælpe flere mennesker med handicap i job og uddannelse. Initiativer skal give mere viden om, hvordan man nedbryder fordomme på handicapområdet. Der er også en række

målrettede indsatser for personer med handicap, virksomheder og kommuner. Initiativerne skal bidrage til regeringens målsætning om, at 13.000 personer med et større handicap kommer i beskæftigelse frem til 2025.

Derudover er der iværksat en række ordninger, som skal understøtte reformerne på beskæftigelsesområdet for udsatte grupper. Der er også vedtaget en lov om jobordning for veteraner, som gælder til december 2019. Jobordningen styrker muligheden for beskæftigelse for veteraner, der har fået psykiske eller fysiske skader i forbindelse med udsendelse.

De kommunale handicapråds arbejde med beskæftigelse

Beskæftigelse er et område, som de kommunale handicapråd prioriterer i nogen grad, viser Det Centrale Handicapråds undersøgelse af handicaprådernes arbejde fra 2019. 35 procent af handicaprådsformændene, som har deltaget i undersøgelsen, fortæller, at handicaprådet i høj grad beskæftiger sig med beskæftigelse. 54 procent forventer, at handicaprådet fremover i høj grad vil beskæftige sig med beskæftigelse.

Hvad er problemet?

Mennesker med fysiske og psykiske handicap har nogle særlige sundhedsudfordringer. Mennesker med væsentlig udviklingshæmning dør for eksempel i gennemsnit 14 år tidligere end resten af befolkningen og har også en stor overdødelighed på grund af kræft, kredsløbssygdomme, ulykker og selvmord. Mennesker med sindslidelser lever i gennemsnit 10-15 år kortere end resten af befolkningen.

Dårligt helbred, overvægt og smerter

Når man spørger mennesker med handicap, hvordan de selv vurderer deres helbred, svarer de, at de har meget dårligt helbred. Næsten halvdelen med større fysisk handicap synes selv, at de har et dårligt eller meget dårligt helbred. Til sammenligning er det under to procent af resten af befolkningen der svarer, at deres helbred er dårligt.

Mennesker med handicap er oftere overvægtige eller svært overvægtige sammenlignet med gruppen uden handicap. Det gælder især mennesker med større handicap.

Mennesker med handicap sover dårligere end gruppen uden handicap og har langt oftere smerter. Mennesker med handicap drikker og ryger også mere end gruppen uden handicap. Personer med et fysisk handicap har generelt dårligere sundhedsadfærd end resten af befolkningen. For eksempel spiser 53 procent ikke grøntsager dagligt.

Ensomhed

Mennesker med handicap er væsentligt oftere alene, selvom de gerne ville være sammen med andre. Det gælder især personer med større psykiske handicap. Her er det næsten hver femte person (19 procent) der ”meget ofte” er ufrivilligt alene. Det gælder ikke i samme grad mennesker med mindre fysiske handicap (4 procent). Det er dog stadig flere end hos mennesker uden handicap. Her er det kun 2 procent, der meget ofte oplever at være ufrivilligt alene.

Adgang til sundhedsklinikker

Det kan være svært for personer med handicap at komme til praktiserende læge, tandlæge eller andre sundhedsklinikker. 57 procent af sundhedsklinikkerne har handicapvenlig adgang.

HVAD BLIVER DER GJORT?

Personer med handicap skal så vidt muligt have samme adgang til sundhedsydelser, som alle andre, fastslår Handicappolitisk redegørelse.

Genoptræning og rehabilitering

I forbindelse med finanslovsaftalen for 2017 blev der afsat 20 millioner kr. frem til 2020 til et servicetjek af indsatsen for genoptræning efter hjerneskade og til initiativer til opfølgning. Derudover afsatte satspuljen for 2017- 2019 6 millioner kr. til en styrket rehabiliteringsindsats for mennesker med sklerose, ligesom der er afsat 4 millioner kr. til længerevarende rehabiliteringsforløb til patienter med ALS, som lever længe med sygdommen.

Individuel behandling til veteraner

Regeringen og satspuljepartierne indgik en aftale om den nationale demenshandlingsplan 2025 i december 2016. Handlingsplanen skal understøtte et trygt og værdigt liv for mennesker med demens. Endelig er der i 2017 blandt andet indført et individuelt behandlingsforløb for veteraner med PTSD, ligesom der i løbet af 2018 og 2019 afprøves et nyt internetbaseret system, der kan bruges i forbindelse med individuel behandling af PTSD-symptomer.

De kommunale handicapråds arbejde med sundhed

Sundhed er et område, som de kommunale handicap prioriterer i nogen grad, viser Det Centrale Handicapråds undersøgelse af handicaprådernes arbejde fra 2019. 54 procent af handicaprådsformændene, som har deltaget i undersøgelsen, vurderer, at handicaprådet i høj grad fremover vil beskæftige sig med sundhed.

Hvad er problemet?

Mennesker med handicap er meget oftere i kontakt med det offentlige end mennesker uden handicap. Desværre oplever mange med handicap, at den hjælp, de får, er utilstrækkelig, og at de ikke har indflydelse på hvilken hjælp, de modtager. Mange må også vente længe på hjælp og en tredjedel med større psykisk handicap oplever, at hjælpen kommer så sent, at det giver problemer.

Det betyder, at mennesker med handicap har lav tillid til at kommunen yder den hjælp, som de har ret til. Det er især mennesker med større psykisk handicap, der har mistillid til kommunen.

Individuel behandling har effekt

Både borgere og sagsbehandlere siger, at gensidig tillid, god forberedelse og kendskab til lovgivningen er de vigtigste aspekter, hvis man skal have god kontakt i sagsbehandlingen. Det viste Det Centrale Handicapråds GAP-analyse om tillidskløften i sagsbehandlingen fra 2015.

Undersøgelsen viser også, at mange med handicap har et negativt billede af sagsbehandlingen. De synes, sagsbehandlerne mangler viden om handicap, og føler sig ikke hørt i mødet med kommunen. Men hvis borgerne oplever, at der er fokus på deres individuelle situation, har det en positiv effekt. Så vurderer borgerne også de andre aspekter i sagsbehandlingen mere positivt.

Konsekvensen af tillidskløften mellem borger og sagsbehandler kan være dårlige løsninger og spildte ressourcer. Borgerne står tilbage med en dårlig oplevelse, og det fylder meget for dem, når de ikke føler sig hørt. Lederne og politikerne i kommunerne risikerer også at træffe uhensigtsmæssige beslutninger på området, fordi medarbejderne savner indblik i, hvad der er vigtigt for borgerne.

HVAD BLIVER DER GJORT?

Handicappolitisk redegørelse slår fast, at det er vigtigt, at borgeren får den rigtige indsats, og at der løbende bliver arbejdet på at styrke borgernes retssikkerhed.

Nyt danmarkskort viser kommunale omgørelser

I 2017 offentliggjorde regeringen for første gang et danmarkskort over omgørelsesprocenterne fra Ankestyrelsen. Nu kan man se, hvor mange sager de enkelte kommuner får omgjort i Ankestyrelsen. Satspuljeaftalen for 2018 afsatte 53 millioner kr. til at styrke kvaliteten i sagsbehandlingen på handicapområdet og løse problemet med de store forskelle mellem kommunerne.

Med satspuljeaftalen for 2018 fik Taskforce - Handicap varige midler. Taskforcen er et samarbejde mellem Socialstyrelsen og Ankestyrelsen og er et program, der støtter kommunerne i at styrke kvaliteten i sagsbehandlingen på handicapområdet inden for serviceloven.

Hjælp til familier med børn med handicap

Socialstyrelsen har afprøvet forældretræningsprogrammer og anden mestringsstøtte til forældre til børn med handicap. Familierne har fået støtte til at klare de særlige udfordringer, der følger med, når et barn har et handicap. Satspuljeaftalen for 2018 rummer midler til bedre koordinering i indsatserne for børn og unge med handicap. Pengene skal sikre bedre sammenhæng og koordinering i de kommunale indsatser til børn med handicap og deres familier.

Mere ensartede socialtilsyn

I forbindelse med Tilsynsreformen fra 2014 blev der etableret fem kommunale socialtilsyn. De fem socialtilsyn godkender og fører tilsyn med alle kommunale, regionale og private tilbud på det sociale område samt med plejefamilierne. Socialtilsynene skal bidrage til at sikre, at borgerne får en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med tilbuddene.

Socialstyrelsen gennemførte en evaluering af tilsynsreformen i 2018. Evalueringen viser, at de politiske intentioner med reformen stort set er indfriet. Men evalueringen viser også, at der på enkelte områder stadig er behov for at udvikle praksis, så opgaven bliver løst på en ensartet og systematisk måde. Kvaliteten af, hvordan tilsynsopgaven bliver løst, skal også være højere.

De kommunale handicapråds arbejde med mødet med det offentlige system

Mødet med det offentlige system er et område, som de kommunale handicapråd prioriterer i nogen grad, viser Det Centrale Handicapråds undersøgelse af handicaprådernes arbejde fra 2019. 47 procent af handicaprådsformændene, som har deltaget i undersøgelsen, fortæller, at handicaprådet beskæftiger sig med mødet med det offentlige system i nogen grad.

KILDER

Alle oplysninger er hentet i:

- Personer med handicap Hverdagsliv og levevilkår, VIVE 2016
- DCH's 'Fakta om mennesker med handicap'
- Særkørsel fra Personer med handicap Hverdagsliv og levevilkår 2016, VIVE for Det Centrale Handicapråd 2018
- Samfundsøkonomiske gevinster ved arbejdsmarkedsrettede indsatser for personer med handicap, Det Centrale Handicapråd 2014
- DCH's notat om Personer med handicap og sundhed, september 2018
- Socialpolitisk redegørelse 2018, Børne- og Socialministeriet 2018
- Handicappolitisk redegørelse 2018, Børne- og Socialministeriet 2018

I Det Centrale Handicapråd arbejder vi for et samfund, hvor mennesker med handicap har samme muligheder som alle andre.

Uanset om man har et synshandicap, er gangbesværet, har en psykisk sygdom, kørestolsbruger eller en autisme diagnose, skal man have de bedst mulige betingelser for at leve et selvstændigt liv, udfolde sit potentiale, forfølge sine drømme, og bidrage til samfundet og fællesskabet. Vores mål er et samfund med plads til alle, hvor alle ser mennesket frem for handicappet.

Det Centrale Handicapråd | Bredgade 25, opg. F, 4
1260 København K | Telefon 3311 1044 | Mail dch@dch.dk